

A Holokauszt áldozatai írásaiból.

UTOLSÓ LEVELEK

Chava Baruch

Jad Vasem

Jeruzsálem

Barátok , testvérek:

Drágáim!

Életem utolsó perceit élem, rövid de mozgalmas életet éltem.

Ti mindent megtettetek értem, én viszont csak szomorítottalak benneteket, ami számotokra végül is tragédiával végződött. Halálom előtt csak egy dolgot bánok meg igazán, azt, hogy nem érem meg azt a napot, mikor én is hasznossá válhatnék számotokra, hiszen most is meg vagyok győződve arról, hogy az igazi barátot szükségben lehet megismerni.

Abban reménykedem, s azzal vigasztalom magam, hogy majd Ti gondoskodtok a szülőkről. Segítsetek nekik! Ez az utolsó kérésem!

Kérlek, hogy hallgassátok meg utolsó szavaimat, hiszen a halálomba megyek! Nekik ugyan ez nem vigasz, de nem szabad megengedni, hogy ilyen szegényen éljék le hátramaradt napjaikat....

Adjatok el mindent, ami ér valamit, és küldjétek haza a pénzt, ha csak lehet, vegyétek Őket magatokhoz.

Bizom bennetek, ne okozzatok nekem csalódást.

Az első fiú gyereketeket nevezzétek Dánnak, ha lány születik, Franciska legyen a neve.

Adjátok át ezt a levelet a család összes tagjainak Buzauban.

Drága szüleim, és testvéreim!

Reményt! Bátorságot ! Ismét bátorságot! Ezek az utolsó szavaim, s ebben benne van minden!

Legutóbbi levelemben azt irtam, hogy boldog lennék ha tudhatnám, hogy egészségesek vagytok.

Vigyázzatok magatokra, ez az én vigaszom!

Jó egészséget, és hosszú életet kívánok nektek.

A. Michaelovics. Február.21.1942.

Drága Hugom!

Nagyon nehéz válaszolnom leveleidre, biztos hallottál arról, hogyan űzik ki a zsidókat Lublinból, ami már több mint 14 napja tart. 15 ezret már elkergettek, apákat anyákat a gyerekeik nélkül, gyerekeket a szüleik nélkül, csupaszon, mezitláb.... Én is semmi nélkül maradtam.

Legalább ezren haltak itt meg. Én még itt vagyok Lublinban, egy sötét, dohos pincében bujkálok, már 14 napja nem láttam napvilágot.

Semmim sincs, s nem lehet tudni mikor lesz mindennek vége.

Lublin egy kihalt város. A gyerekek is mind eltűntek, nem lehet tudni, hová lettek. Ami itt történik, az leirhatatlan. Ha engem is elfognak, még útravaló pénzem sincs. Muszály sürgősen elmenni P – hez, és kérni tőle pénzt az útra. Bárcsak életben maradnék...

Nem tudok most többet írni, az éhségtől úgy nézek ki mint egy hulla....

A betegeket kitették a zsidó kórházból, hogy mi történt a ragályos betegekkel, azt nem lehet tudni.

Senki sincs biztonságban Lublinban, menjetek rögtön P- hez, s mutassátok meg neki ezt a levelet. Mondjátok meg neki, hogy Lublin ég, és a veszély halálos. Segitsetek nekem amig lehet.....

Baráti üdvözetem, sokszor csókollak benneteket,
a viszontlátás reményében...

Daniel

Hőn szeretett Hilduskám!

Nagy óvatossággal, és sok megfontolás után úgy határoztunk édesanyádal, hogy ez úton búcsúzunk el tőletek, ha ez Isten akarata, s többé nem láthatjuk viszont egymást.

Olyan kiszámíthatatlan s viharos időkben élünk most, melyekben soha sem lehet tudni mit hoz a holnap.

Ezért, drága Hilduskám, szeretném ha tudnád, hogy mindenünket Gertel anyukájánál hagytuk, és az igazgatónknál is, és Johanna sogórnőjénél is. Egy kevés megtakarított pénzt hagytunk rád a Landerbank A.G. fiókjában is.

Nehéz szívvel gondolok arra az időre, mikor velünk voltál.

Drága Hildusom !Mindig jó kislányunk voltál! Isten hálálja meg jószágodat, s adjon néked boldogságot. Szeressétek egymást utolsó leheletekig, mint ahogy ezt nálunk is láttátok.

Emlékezzetek arra, hogy a legfontosabb összetartozás és a legmélyebb kötődés e Földön, az a férj és a feleség egymáshoz való kötődése.

Adja Isten, hogy még találkozzunk, sok szeretettel ölelünk és csókolunk benneteket.

Szerető Apátok,

Fridrich

Szeretett Kislányom!

1942. július 12.

Mit irhatok neked életem utolsó óráiban, a túlvilág folyosójáról.

Sok hibát követtem el életemben, sok a bűnöm veletek szemben is, s ezért csak magamra vethetek.

Maga a rátok való gondolat megőrít, habár én sem akarok még meghalni. Élni akarok! Még vannak dolgok, amiket meg szeretnék élni. Szeretnék látni téged a férjed oldalán, Ogusztát is szeretném, ha jutna valamire. De mire érek az akaratommal?

..... Hivatalosan csak egyszer egy héten irhatok egy pár sort. Már nincsenek illúzióim.

De miután az életnek folytatódnia kell, mert ez az élet törvénye, szeretnék egy pár utasítást, tanácsot adni nektek.

...Tudom, hogyha Poldi netalán visszajönne, Ti gondoskodtok majd róla. De ha Isten őrizze történe vele valami, akkor neked szerintem okvetlen be kell fejezned a tanulmányaidat, hogy önálló legyél.

A Politechnikumban kell tanulnod, műszakirajzoló szakmát, a leghűségesebb férjjel szemben is biztosítsd önállóságodat.

A tanulmányaid befejezése után menj férjhez.

Ne haragudj, hogy így írok, mikor Poldi valószínűleg még él, s remélhetőleg visszajön, de már nem lesz alkalmam tanácsot adni neked, s ismered a felfogásomat az emberekhez való viszonyról.

S ha Agoszja nálad lakna, akkor csak 15 -16 éves koráig, aztán jobb, ha másnál lakik.

Ladzsza! Ne neved ki, fogadd el jótanácsomat! Nem szabad egy nálad fiatalabb asszonyt tartani a házban!

Viszont kötelességed támogatni és szeretni Öt.

... Rengeteget irhatnék még, például arról, hogy mennyire szeretlek benneteket, mégha nem is mindig mutattam ezt ki, úgy hogy e szeretetet soha se vondd kétségbe. Amin itt mentem keresztül, azt nem írom le, nem részletezem.....
Mindig hittem a csodákban, talán most is csoda fog történni velem.
Itt még hagyok egy pár üres sort a következő pár nap eseményeinek leírására.....

L. Pzsgoda

Mila u. 8.

Varsó

1942. december 16.

Legyenek szivesek bedobni ezt a levelet egy postaládába!

A Prága utcai állomáson vagyok, itt próbálok írni neked egy pár szót.

Nem tudom, hova utazunk.

Jó egészséget kívánok!

Lea

Ezt a levelet az Auschwitzba induló vonatból dobták ki, melyet egy Lea Maplomszk nevű zsidó nő írt a varsói gettóban tartózkodó családtagjainak.

1944.július 20. csütörtök délelőtt. Hidasnémeti.

Drága, szeretett anyukám és gyermekeim!

Már ledobtam egy levelezőlapot a vonatról, megpróbálok még egy levelet írni.

Tagadhatatlan, egy igen hosszú útra megyünk.

Segítsen meg a Jóisten, hogy örömmel találkozhassunk, hisz szombaton is történt egy csoda, most is megsejthet a Jóisten.

Nem hozhattunk magunkkal semmit, mindenünket elvettek, a hátizsákunk egy külön vagonban van. Irány Németország, mi legalábbis ezt tudjuk, de lehet, hogy Kassán keresztül megyünk. A kísérők meglehetősen bánnak velünk, most szerencse nincs olyan meleg, ha tudok úgy még írni fogok valahonnan. Nem akarlak benneteket elkészeríteni, de nagyon szeretnék még élni, és adja a Jóisten, hogy ezt el is érjük. Drága gyerekeim, vigyázzatok a drága anyukánkra, és te drága anyukám, vigyázz a mi közös szemünk fényére. És ha ez sikerül, akkor ezt megháláljuk a Jóistennek. Addig is szivből jövő meleg szeretettel ölel és csókol a titeket nagyon szerető aputok.

Csütörtök fél tizenegy, tehervonat.

Aki ezt a levelet megtalálja, boríték és bélyeg nélkül bedobja, biztosítom, boldog lesz az egész élete!

Kérdések:

1. Milyen okokból írták ezeket a leveleket?
2. Milyen fizikai és morális értékeket akartak maguk után hagyni?
3. Mit gondoltak, tudtak az emberek a jövő sorsukról?
4. Mire gondoltak utolsó óráikban?
5. Van-e valamiféle közös nevezőjük ezeknek a leveleknek?

Supported by the “Nadav Fund”